

عنوان درس: خطوط و کتیبه‌های ایران باستان ۲

مدرس: سعدی سعیدیان

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد تئوری

اهداف: آشنایی دانشجویان پیدایش نگارش و تحول خطوط اولیه در خاور نزدیک باستان و ایران؛ تقسیم بندی زبانها و خطوط ایرانی و آشنایی مقدماتی با خطوط و زبانهای ایران باستان به ویژه پهلوی اشکانی و فارسی میانه (پهلوی ساسانی).

سرفصل‌های درس و جدول زمانبندی

شماره جلسه	موضوع جلسه
اول	کلیات درس و معرفی منابع
دوم	آغاز نگارش در خاور نزدیک باستان
سوم	پیشینه نگارش در ایران تا دوران هخامنشی
چهارم	آشنایی با سیر تحول خط فینیقی به عنوان مادر خطوط الفبایی جهان باستان
پنجم	آشنایی با خط و زبان آرامی
ششم	پیدایش و تحول خط یونانی باستان
هفتم	کتیبه‌های یونانی در ایران و نقش زبان یونانی در ایران باستان
هشتم	آشنایی با تقسیم بندی زبان‌های ایرانی
نهم	آشنایی با خط و زبان اوستایی ۱
دهم	آشنایی با خط و زبان اوستایی ۲
یازدهم	آشنایی با زبانهای ایرانی میانه و شکل گیری آنها
دوازدهم	آشنایی با سیستم نگارشی و کتیبه‌های پهلوی اشکانی
سیزدهم	آشنایی با سیستم نگارشی و کتیبه‌های پهلوی ساسانی (فارسی میانه)
چهاردهم	روخوانی و ترجمه متون فارسی میانه ۱
پانزدهم	روخوانی و ترجمه متون فارسی میانه ۲
شانزدهم	روخوانی و ترجمه متون فارسی میانه ۳

منابع

- اشمیت، رودیگر، ۱۳۹۰، راهنمای زبان‌های ایرانی، جلد اول: زبانهای ایرانی باستان و میانه، ترجمه عسکر بهرامی و حسن رضایی باغ‌بیدی، تهران، نشر ققنوس.
- رضایی باغ‌بیدی، حسن، ۱۳۸۸، تاریخ زبانهای ایرانی، تهران، مرکز دایره‌المعارف بزرگ ایرانی.
- رضایی باغ‌بیدی، حسن، ۱۳۹۴، راهنمای زبان پارسی، تهران، نشر ققنوس.
- جعفری دهقی، محمود، ۱۳۹۷، راهنمای کتیبه‌های فارسی میانه، تهران، انتشارات سمت.
- ابولقاسمی، محسن، ۱۳۹۲، راهنمای زبانهای باستانی ایران (۲ جلد)، تهران، انتشارات سمت.
- آموزگار، ژاله، ۱۳۹۷، زبان پهلوی، ادبیات و دستور آن، تهران، انتشارات معین.
- عریان، سعید، ۱۳۹۲، راهنمای کتیبه‌های ایرانی میانه، پهلوی-پارتی، تهران، انتشارات علمی.